

Bog anmeldelse.

Vilfredo Pareto: Cours d'économie politique. Professeur à l'Université de Lausanne. I—II. Lausanne, F. Rouge.

Den bekendte Tilhænger af den matematiske Methodes Benyttelse i Nationaløkonomien Leon Walras, der i en lang Aarrække docerede Nationaløkonomi ved Universitetet i Lausanne, har, da han for faa Aar siden trak sig tilbage fra sin Professorstilling, opnaaet ved selve dette Universitet at se en af sine Disciple, Marquis Vilfredo Pareto, som sin Efterfølger. Pareto har tidligere henledt Opmærksomheden paa sig navnlig ved forskellige nationaløkonomiske Artikler i Tidsskrifter; men sine Forelæsninger over Nationaløkonomi ved Universitetet i Lausanne har han nu udgivet som et anseligt Værk i to kompakte Bind, hvoraf det ene udkom i 1896, det andet i 1897.

Vistnok havde han helst, som sin Lærer Walras, gennemført den matematiske Methode efter en mere omfattende Maalestok i det foreliggende Værk, end sket er; men han har — formodenlig — været bange for derved at skræmme altfor mange Læsere fra sig; han har derfor henvist Mathematiken til Noterne, saa at Texten ogsaa kan læses af Ikke-Mathematikere. Forøvrigt udtaler han sig med Hensyn til Spørgsmaalet

Bog anmeldelse.

Vilfredo Pareto: Cours d'économie politique. Professeur à l'Université de Lausanne. I—II. Lausanne, F. Rouge.

Den bekendte Tilhænger af den matematiske Methodes Benyttelse i Nationaløkonomien Leon Walras, der i en lang Aarrække docerede Nationaløkonomi ved Universitetet i Lausanne, har, da han for faa Aar siden trak sig tilbage fra sin Professorstilling, opnaaet ved selve dette Universitet at se en af sine Disciple, Marquis Vilfredo Pareto, som sin Efterfølger. Pareto har tidligere henledt Opmærksomheden paa sig navnlig ved forskellige nationaløkonomiske Artikler i Tidsskrifter; men sine Forelæsninger over Nationaløkonomi ved Universitetet i Lausanne har han nu udgivet som et anseligt Værk i to kompakte Bind, hvoraf det ene udkom i 1896, det andet i 1897.

Vistnok havde han helst, som sin Lærer Walras, gennemført den matematiske Methode efter en mere omfattende Maalestok i det foreliggende Værk, end sket er; men han har — formodenlig — været bange for derved at skræmme altfor mange Læsere fra sig; han har derfor henvist Mathematiken til Noterne, saa at Texten ogsaa kan læses af Ikke-Mathematikere. Forøvrigt udtaler han sig med Hensyn til Spørgsmaalet

om Methoden som Eklektiker: man vælger den Methode, der i det givne Tilfælde falder bedst; den gode Methode kendes, som den gode Arbejder, paa Resultatet; Videnskabsmanden skal fordomsfrit benytte ethvert Middel, der kan fremme Sandhedens Erkendelse; træffer jeg paa en Theori, som jeg mener ikke rigtigt at kunne tydeliggøre uden ved Matematikens Hjælp, saa benytter jeg Matematikken; er det Historien, Statistiken, Biologien etc., der kunne lette os Forstaaelsen af de økonomiske og sociale Forhold, lad os saa ty til Historien, Statistiken, Biologien osv. I Virkeligheden er det foreliggende Værk forsynet ikke blot med matematiske, men ogsaa med meget talrige og omfattende historiske Noter. Ogsaa Statistiken er i høj Grad benyttet.

Det er lykkedes Forf. at præstere et Værk, der vil indtage en fremragende Plads blandt de senere Tidens nationaløkonomiske Lærebøger. De Læsere, der faa det i Hænde, ville læse det med betydeligt Udbytte, med levende Interesse, vel ikke med Spænding, men i langsomme Drag. Statistiken er benyttet med Dygtighed; de historiske Noter ere interessante. Værket røber stor Lærdom og megen Skarpsindighed. Lidenskabsløshed røber det ikke. Vel vil Forf. gerne se Nationaløkonomien studeret »d'une manière purement scientifique«, — men dette er lettere sagt end gjort. Han taler om de nationaløkonomiske Forfattere, der ikke kunne debattere Spørgsmaalene »sans avoir constamment le souci d'un problème pratique à résoudre, d'une thèse à défendre, d'une polémique à soutenir« (§ 772); — selv har han ofte øndt ved at bevare Videnskabsmandens Sindsligevægt; især viser dette

sig, hvor den franskskrivende Italiener taler om italiensk Politik, overhovedet italienske Forhold. Ogsaa andre Indvendinger kan man gøre, — saaledes den formelle, at Bogens Inddeling i langt over 1000 Paragrafer ofte gør Behandlingen noget fragmentarisk og i det Hele virker noget trættende. *)

To Grundopfattelser — siger Forf. — beherske hele hans Bog: »celle des approximations successives et celle de la mutuelle dépendance, non seulement des phénomènes économiques, mais aussi des phénomènes sociaux«. Første Bind indeholder den rene politiske Økonomis Grundsætninger og en Undersøgelse med Hensyn til de personlige Kapitaler, de bevægelige Kapitaler, Jordkapitalerne. Den rene politiske Økonomi, (»l'économie politique pure«) leverer en første Tilnærmelse og de almindelige Betingelser for den økonomiske Ligevægt. Det er Udgangspunktet for de følgende Tilnærmelser, hvormed det øvrige Værk beskæftiger sig. Studiet af de tre Arter af Kapital giver Kendskab til de Elementer, som, naar de forene sig, afføde de økonomiske Fænomener. Værkets andet Bind begynder med en Redegørelse for de almindelige Grundsætninger for den sociale Evolution. Her udvikles nærmere Theorien om de økonomiske og sociale Fænomeners gensidige Afhængighed. Her belyses endvidere Frembringelsen, Omsætningen, de økonomiske Kriser. Med Afsnit over Formuens Fordeling og Forbrug, og et almindeligt Résumé, slutter Bindet. A. P.-St.

*) Fremmede Navne gengives for unøjagtigt. Forfatteren selv er mere end almindelig sprogkyndig, — men Korrekturlæsningen er kun besørget flygtigt. Spørge Nordamerikanerne: hvor ligger den Stat »Jowah«?, saa kunne vi Danske spørge: hvor bor »Mr. Falbehausen«? (§ 653).